

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 11ης Νοεμβρίου 2021 *

«Προδικαστική παραπομπή – Κοινωνική πολιτική – Εργασία μέσω εταιρίας προσωρινής απασχόλησης – Οδηγία 2008/104/ΕΚ – Άρθρο 1 – Πεδίο εφαρμογής – Έννοιες της “δημόσιας επιχείρησης” και της “άσκησης οικονομικής δραστηριότητας” – Οργανισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (EIGE) ως “έμμεσος εργοδότης”, κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής – Άρθρο 5, παράγραφος 1 – Αρχή της ίσης μεταχείρισης – Βασικοί όροι εργασίας και απασχόλησης – Έννοια της “ίδιας θέσης” – Κανονισμός (ΕΚ) 1922/2006 – Άρθρο 335 ΣΛΕΕ – Αρχή της διοικητικής αυτονομίας των θεσμικών οργάνων της Ένωσης – Άρθρο 336 ΣΛΕΕ – Κανονισμός Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και Καθεστώς που εφαρμόζεται επί του λοιπού προσωπικού της Ένωσης»

Στην υπόθεση C-948/19,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Ανώτατο Δικαστήριο της Λιθουανίας) με απόφαση της 30ής Δεκεμβρίου 2019, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 31 Δεκεμβρίου 2019, στο πλαίσιο της δίκης

UAB «Manpower Lit»

κατά

E.S.,

M.L.,

M.P.,

V.V.,

R.V.,

παρισταμένου του:

Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για την Ισότητα των Φύλων (EIGE),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

* Γλώσσα διαδικασίας: η λιθουανική.

συγκείμενο από τους A. Arabadjiev, πρόεδρο του πρώτου τμήματος, προεδρεύοντα του δευτέρου τμήματος, I. Ziemele, T. von Danwitz, P. G. Xuereb και A. Kumin (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: E. Tanchev

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- οι E.S., M.L., M.P., V.V. και R.V., εκπροσωπούμενοι από τον R. Rudzinskas, advokatas,
- η Λιθουανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις V. Kazlauskaitė-Švenčionienė και V. Vasiliauskienė,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη αρχικώς από την J. Jokubauskaitė, καθώς και από τους B. Mongin και M. van Beek, στη συνέχεια από τις J. Jokubauskaitė και C. Valero, καθώς και από τον B. Mongin, και τέλος από τις J. Jokubauskaitė και D. Recchia, καθώς και από τον B. Mongin,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 15ης Ιουλίου 2021,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 1, παράγραφοι 2 και 3, και του άρθρου 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/104/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 2008, περί της εργασίας μέσω εταιρείας προσωρινής απασχόλησης (ΕΕ 2008, L 327, σ. 9).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ, αφενός, της UAB «Manpower Lit» και, αφετέρου, των E.S., M.L., M.P., V.V. και R.V., σχετικά με την αμοιβή που συμφωνήθηκε βάσει των συμβάσεων εργασίας που συνήφθησαν αντιστοίχως μεταξύ της Manpower Lit και των αναρρεσίβλητων της κύριας δίκης.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Η οδηγία 2008/104

3 Το άρθρο 1 της οδηγίας 2008/104 ορίζει τα εξής:

«1. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στους εργαζόμενους μέσω εταιρείας προσωρινής απασχόλησης με σύμβαση εργασίας ή σχέση εξαρτημένης εργασίας, οι οποίοι τοποθετούνται σε έμμεσους εργοδότες για να εργασθούν προσωρινά υπό την επίβλεψη και τη διεύθυνσή τους.

2. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στις δημόσιες και ιδιωτικές επιχειρήσεις οι οποίες είναι εταιρείες προσωρινής απασχόλησης ή έμμεσοι εργοδότες και οι οποίες ασκούν οικονομική δραστηριότητα, ανεξαρτήτως του εάν έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα.

3. Έπειτα από διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους, τα κράτη μέλη μπορούν να ορίζουν ότι η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στις συμβάσεις εργασίας ή στις σχέσεις εξαρτημένης εργασίας που συνάπτονται στο πλαίσιο ειδικού δημόσιου ή επιδοτούμενου από δημόσιες αρχές προγράμματος επαγγελματικής κατάρτισης, ένταξης ή επιμόρφωσης.»

4 Το άρθρο 3 της οδηγίας αυτής προβλέπει τα εξής:

«1. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας νοούνται ως:

[...]

δ) “έμμεσος εργοδότης”: το φυσικό ή νομικό πρόσωπο για το οποίο και υπό την επίβλεψη και τη διεύθυνση του οποίου εργάζεται προσωρινά ο προσωρινά απασχολούμενος·

[...]

στ) “βασικοί όροι εργασίας και απασχόλησης”: οι όροι εργασίας και απασχόλησης που ορίζονται από τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις, τις συλλογικές συμβάσεις ή/και άλλες δεσμευτικές γενικές διατάξεις που ισχύουν για τον έμμεσο εργοδότη και αφορούν:

- i) τη διάρκεια του χρόνου εργασίας, τις υπερωρίες, τα διαλείμματα, τις περιόδους ανάπαυσης, τη νυκτερινή εργασία, τις άδειες και τις αργίες·
- ii) τις αποδοχές.

[...]»

5 Το άρθρο 5 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Αρχή της ίσης μεταχείρισης», ορίζει, στην παράγραφο 1, πρώτο εδάφιο, τα εξής:

«Οι βασικοί όροι εργασίας και απασχόλησης των προσωρινά απασχολούμενων, κατά τη διάρκεια της τοποθέτησής τους σε έμμεσο εργοδότη, είναι τουλάχιστον αυτοί που θα εφαρμόζονταν εάν οι εργαζόμενοι είχαν προσληφθεί απευθείας από τον εν λόγω εργοδότη για να καταλάβουν την ίδια θέση.»

Ο κανονισμός (ΕΚ) 1922/2006

- 6 Το άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΚ) 1922/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 2006, περί ιδρύσεως του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για την Ισότητα των Φύλων (ΕΕ 2006, L 403, σ. 9), προβλέπει τα ακόλουθα:

«Οι γενικοί στόχοι του Ινστιτούτου είναι η συμβολή και η ενίσχυση της προώθησης της ισότητας των φύλων, ενσωματώνοντας, μεταξύ άλλων, τη διάσταση της ισότητας των φύλων σε όλες τις κοινοτικές πολιτικές και τις συνακόλουθες εθνικές πολιτικές, καθώς και η καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, και η προώθηση της συνειδητοποίησης του θέματος της ισότητας των φύλων από τον πολίτη της ΕΕ, με την παροχή τεχνικής βοήθειας στα κοινοτικά όργανα, ιδίως στην Επιτροπή, και στις αρχές των κρατών μελών, όπως ορίζεται στο άρθρο 3.»

- 7 Το άρθρο 3 του κανονισμού αυτού, το οποίο επιγράφεται «Καθήκοντα», προβλέπει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Για την επίτευξη των στόχων του άρθρου 2, το Ινστιτούτο:

- α) συλλέγει, αναλύει και διαδίδει συναφείς αντικειμενικές, συγκρίσιμες και αξιόπιστες πληροφορίες για την ισότητα των φύλων, συμπεριλαμβανομένων αποτελεσμάτων ερευνών και βέλτιστης πρακτικής που του διαβιβάζονται από τα κράτη μέλη, τα κοινοτικά όργανα, τα ερευνητικά κέντρα, τους εθνικούς φορείς ισότητας, τις μη κυβερνητικές οργανώσεις, τους κοινωνικούς εταίρους, τις τρίτες χώρες και τους διεθνείς οργανισμούς, και επίσης προτείνει τομείς για περαιτέρω έρευνα·
- β) αναπτύσσει μεθόδους για τη βελτίωση της αντικειμενικότητας, της συγκρισιμότητας, και της αξιοπιστίας των δεδομένων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, με την καθιέρωση κριτηρίων που βελτιώνουν τη συνοχή των πληροφοριών και συνυπολογίζουν τα θέματα φύλου κατά τη συλλογή των δεδομένων·
- γ) αναπτύσσει, αναλύει, αξιολογεί και διαδίδει μεθοδολογικά εργαλεία που υποβοηθούν την ενσωμάτωση της ισότητας των φύλων σε όλες τις κοινοτικές πολιτικές και τις συνακόλουθες εθνικές πολιτικές και στηρίζει την ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας των φύλων σε όλα τα κοινοτικά όργανα και οργανισμούς·
- δ) ερευνά την κατάσταση στην Ευρώπη όσον αφορά την ισότητα των φύλων·
- ε) ιδρύει και συντονίζει Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την Ισότητα των Φύλων, στο οποίο συμμετέχουν κέντρα, φορείς, οργανισμοί και εμπειρογνώμονες που ασχολούνται με την ισότητα των φύλων και την ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας, προκειμένου να ενισχυθεί και να ενθαρρυνθεί η έρευνα, να βελτιστοποιηθεί η αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων και να ενισχυθεί η ανταλλαγή και η διάδοση πληροφοριών·
- στ) διοργανώνει ad hoc συναντήσεις εμπειρογνομόνων προς υποστήριξη του ερευνητικού έργου του Ινστιτούτου, ενθαρρύνει την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ ερευνητών και προωθεί τη συμπερίληψη της προοπτικής της ισότητας στις έρευνές τους·

- ζ) οργανώνει, με σκοπό να αυξηθεί η συνειδητοποίηση του πολίτη της ΕΕ όσον αφορά την ισότητα των φύλων, και από κοινού με ενδιαφερομένους παράγοντες, διασκέψεις, εκστρατείες και συναντήσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο και διαβιβάζει στην Επιτροπή τα αποτελέσματα και συμπεράσματα αυτών·
- η) παρέχει ενημέρωση σχετικά με θετικά παραδείγματα μη στερεότυπων ρόλων γυναικών και ανδρών σε όλες τις εκφάνσεις της ζωής, παρουσιάζει τα ευρήματά του και πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στη δημοσιοποίηση και αξιοποίηση τέτοιων επιτευγμάτων·
- θ) προωθεί τον διάλογο και τη συνεργασία με μη κυβερνητικούς οργανισμούς και οργανώσεις για τις ίσες ευκαιρίες, πανεπιστήμια και εμπειρογνώμονες, ερευνητικά κέντρα, κοινωνικούς εταίρους και συναφείς οργανισμούς που επιδιώκουν την επίτευξη της ισότητας σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο·
- ι) καταρτίζει πηγές τεκμηρίωσης προσιτές στο κοινό·
- ια) παρέχει ενημέρωση σχετικά με την ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας των φύλων σε δημόσιους και ιδιωτικούς οργανισμούς· και
- ιβ) παρέχει πληροφορίες στα κοινοτικά όργανα όσον αφορά την ισότητα των φύλων και την ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας των φύλων στις υπό προσχώρηση και τις υποψήφιες χώρες.»

8 Το άρθρο 5 του εν λόγω κανονισμού προβλέπει τα εξής:

«Το Ινστιτούτο έχει νομική προσωπικότητα. Απολαύει, σε κάθε κράτος μέλος, της ευρύτερης δικαιοπρακτικής ικανότητας που αναγνωρίζεται στα νομικά πρόσωπα δυνάμει της νομοθεσίας τους. Ιδίως, δύναται να αποκτά ή να διαθέτει κινητή ή ακίνητη περιουσία και να παρίσταται ενώπιον δικαστηρίου.»

9 Το άρθρο 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 1922/2006 ορίζει τα ακόλουθα:

«Τα έσοδα του Ινστιτούτου περιλαμβάνουν, υπό την επιφύλαξη άλλων πόρων, τα εξής:

α) επιχορήγηση από την Κοινότητα, που εγγράφεται στον γενικό προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης (τμήμα Επιτροπής)·

β) τις εισπράξεις του έναντι παρεχόμενων υπηρεσιών·

[...]».

Το λιθουανικό δίκαιο

10 Ο Lietuvos Respublikos darbo kodeksas (εργατικός κώδικας της Δημοκρατίας της Λιθουανίας), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης (στο εξής: εργατικός κώδικας), ορίζει, στο άρθρο 75, παράγραφος 2, τα εξής:

«Η εταιρία προσωρινής απασχόλησης οφείλει να διασφαλίζει ότι οι αποδοχές του προσωρινά απασχολούμενου, για την εργασία που παρέχει στον έμμεσο εργοδότη, είναι τουλάχιστον ίσες με εκείνες που θα του καταβάλλονταν εάν ο έμμεσος εργοδότης τον είχε προσλάβει για την ίδια θέση με

σύμβαση εξαρτημένης εργασίας, εξαιρουμένων των περιπτώσεων κατά τις οποίες ο προσωρινά απασχολούμενος απασχολείται από εταιρία προσωρινής απασχόλησης βάσει συμβάσεως εργασίας αορίστου χρόνου και του καταβάλλονται αποδοχές από την εταιρία προσωρινής απασχόλησης στα διαστήματα μεταξύ δύο τοποθετήσεων τουλάχιστον ίσες με τις αποδοχές που του καταβάλλονται κατά τον χρόνο τοποθέτησης σε θέση εργασίας. Ο έμμεσος εργοδότης ευθύνεται επικουρικώς για την καταβολή στον προσωρινά απασχολούμενο, για την εργασία που του παρείχε ο τελευταίος, αποδοχών τουλάχιστον ίσων με εκείνες που θα του κατέβαλλε εάν τον είχε προσλάβει με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας για την ίδια θέση. Στο πλαίσιο αυτής της υποχρέωσης, ο έμμεσος εργοδότης οφείλει, κατόπιν αιτήματος της εταιρίας προσωρινής απασχόλησης, να της παράσχει πληροφορίες σχετικά με τις αποδοχές που καταβάλλει στους δικούς του εργαζομένους της συγκεκριμένης κατηγορίας.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 11 Η Manpower Lit παρέχει υπηρεσίες προσωρινής απασχόλησης. Το 2012 της ανατέθηκε δημόσια σύμβαση του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για την Ισότητα των Φύλων (EIGE), οργανισμού της Ένωσης που εδρεύει στο Βίλνιους (Λιθουανία), με αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών διάθεσης προσωρινού προσωπικού.
- 12 Οι ειδικοί όροι της σύμβασης που συνήφθη στη συνέχεια μεταξύ της Manpower Lit και του EIGE προέβλεπαν ότι οι υπηρεσίες τις οποίες ενδεχομένως θα χρειαζόταν το EIGE αποσκοπούσαν στην υποστήριξη του προσωπικού, στην προσωρινή άσκηση καθηκόντων συμπληρωματικών σε σχέση με εκείνα που εκτελούνται συνήθως και προκύπτουν από συγκεκριμένα έργα, στην αντιμετώπιση των περιόδων αιχμής και στην κάλυψη του προσωπικού εντός του EIGE σε περίπτωση απουσιών. Διευκρινιζόταν επίσης ότι το προσωρινό προσωπικό θα θεωρούνταν ως προσωπικό του EIGE που δεν υπάγεται στον ΚΥΚ.
- 13 Οι αναιρεσίβλητοι της κύριας δίκης συνήψαν συμβάσεις εργασίας με τη Manpower Lit και εργάζονταν στο EIGE ως βοηθητικοί υπάλληλοι και τεχνικοί πληροφορικής. Στις συμβάσεις αυτές και στις τροποποιήσεις τους διευκρινιζόταν ότι οι αναιρεσίβλητοι της κύριας δίκης θα εργάζονταν για τον έμμεσο εργοδότη, ήτοι το EIGE, ο οποίος θα τους υποδείκνυε το μέλος του προσωπικού που ήταν υπεύθυνο για την παροχή οδηγιών προς εκτέλεση της εργασίας τους. Οι συμβάσεις διευκρίνιζαν επίσης τη διάρκειά τους, ήτοι μέχρι την ημερομηνία ανάκλησης της εντολής του EIGE για τη θέση που αντιστοιχούσε στα συγκεκριμένα καθήκοντα.
- 14 Οι εργασιακές σχέσεις μεταξύ της Manpower Lit και των αναιρεσίβλητων της κύριας δίκης έληξαν μεταξύ Απριλίου και Δεκεμβρίου 2018. Οι αναιρεσίβλητοι αυτοί, εκτιμώντας ότι τους οφείλονταν διαφορές αποδοχών, προσέφυγαν ενώπιον της Valstybinės darbo inspekcijos Vilniaus teritorinio skyriaus Darbo ginčų komisija (επιτροπής επίλυσης εργατικών διαφορών του τμήματος επιθεώρησης εργασίας του Βίλνιους, Λιθουανία, στο εξής: επιτροπή επίλυσης εργατικών διαφορών) προκειμένου να επιτύχουν την είσπραξή τους.
- 15 Η επιτροπή αυτή έκρινε ότι οι αναιρεσίβλητοι της κύριας δίκης ασκούσαν όντως τα καθήκοντα μελών του μόνιμου προσωπικού του EIGE και ότι οι όροι των αποδοχών τους έπρεπε να αντιστοιχούν σε εκείνους που εφάρμοζε το EIGE για τους συμβασιούχους υπαλλήλους του. Λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 75, παράγραφος 2, του εργατικού κώδικα, η ως άνω επιτροπή διαπίστωσε, με απόφαση της 20ής Ιουνίου 2018, ότι οι αναιρεσίβλητοι της κύριας δίκης υπέστησαν δυσμενή διάκριση από τη Manpower Lit, καθότι τους καταβλήθηκαν αποδοχές

κατώτερες από εκείνες που θα λάμβαναν αν είχαν προσληφθεί απευθείας από το EIGE με σύμβαση εργασίας για την ίδια θέση και διέταξε να τους καταβληθούν διαφορές αποδοχών για περίοδο έξι μηνών εντός του 2018.

- 16 Η Manpower Lit, διαφωνώντας με την απόφαση της επιτροπής επίλυσης εργατικών διαφορών, προσέφυγε ενώπιον του Vilniaus miesto apylinkės teismas (πρωτοδικείου του Βίλνιους, Λιθουανία), το οποίο με απόφαση της 20ής Φεβρουαρίου 2019 απέρριψε τα αιτήματά της.
- 17 Με την απόφασή του, το δικαστήριο αυτό απέρριψε ως αβάσιμο το επιχείρημα που προέβαλε το EIGE, παρεμβαίνον στη διαδικασία, κατά το οποίο δεν μπορούσαν να εφαρμοστούν ως προς το ίδιο οι διατάξεις της οδηγίας 2008/104.
- 18 Εξάλλου, το εν λόγω δικαστήριο επισήμανε ότι, λαμβανομένων υπόψη των όρων των συμβάσεων εργασίας των αναιρεσίβλητων της κύριας δίκης καθώς και των καθηκόντων που πράγματι εκτελούνταν, όλοι οι εν λόγω αναιρεσίβλητοι ασκούσαν καθήκοντα διοικητικής φύσεως, επικουρούσαν το μόνιμο προσωπικό ορισμένων μονάδων του EIGE και ασκούσαν μέρος των καθηκόντων τα οποία ασκούνται από τους εργαζομένους στον εν λόγω οργανισμό συμβασιούχους υπαλλήλους. Ως εκ τούτου, το εν λόγω δικαστήριο έκρινε ότι οι αναιρεσίβλητοι της κύριας δίκης μπορούσαν, κατά την έννοια του άρθρου 75, παράγραφος 2, του εργατικού κώδικα, να συγκριθούν με τους ως άνω συμβασιούχους υπαλλήλους.
- 19 Στο πλαίσιο αυτό, το Vilniaus miesto apylinkės teismas (πρωτοδικείο του Βίλνιους) διευκρίνισε ότι τα καθήκοντα που ασκούσαν οι αναιρεσίβλητοι της κύριας δίκης και το έργο που εκτελούσαν δεν διέφεραν ή δεν απείχαν σε τέτοιο σημείο από εκείνα του EIGE, ώστε να μην μπορούν να ανατεθούν σε μόνιμους ή συμβασιούχους υπαλλήλους. Κατά το δικαστήριο αυτό, το γεγονός ότι ο εν λόγω οργανισμός επέλεξε να προσλάβει προσωπικό μέσω εταιρίας προσωρινής απασχόλησης προκειμένου να μειώσει το κόστος των ανθρωπίνων πόρων και να αποφύγει πιο χρονοβόρες και περίπλοκες διαδικασίες δεν συνιστούσε λόγο που να δικαιολογεί την καταβολή στους αναιρεσίβλητους της κύριας δίκης αισθητά χαμηλότερων αποδοχών από εκείνες που προβλέπονται για τους συμβασιούχους υπαλλήλους.
- 20 Υπό τις συνθήκες αυτές, το εν λόγω δικαστήριο έκρινε ότι έπρεπε να εφαρμοστούν στους αναιρεσίβλητους της κύριας δίκης οι όροι αποδοχών που ισχύουν για τους συμβασιούχους υπαλλήλους.
- 21 Κατόπιν αυτού, η Manpower Lit άσκησε έφεση ενώπιον του Vilniaus apygardos teismas (περιφερειακού δικαστηρίου του Βίλνιους, Λιθουανία), το οποίο με απόφαση της 20ής Ιουνίου 2019 την απέρριψε και επικύρωσε την πρωτόδικη απόφαση.
- 22 Στη συνέχεια, η Manpower Lit άσκησε αναίρεση ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, Lietuvos Aukščiausiosios Teismas (Ανωτάτου Δικαστηρίου της Λιθουανίας).
- 23 Το δικαστήριο αυτό διευκρινίζει ότι η διαφορά που εκκρεμεί ενώπιόν του αφορά, κατ' ουσίαν, το ζήτημα αν η διάταξη για την ίση μεταχείριση των προσωρινά απασχολουμένων, η οποία περιλαμβάνεται στο άρθρο 5 της οδηγίας 2008/104 και μεταφέρθηκε στο εθνικό δίκαιο, εφαρμόζεται στην επίμαχη στην κύρια δίκη περίπτωση, λαμβανομένου υπόψη του ότι ο έμμεσος εργοδότης που χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες διάθεσης προσωρινά απασχολουμένων είναι το EIGE, οργανισμός της Ένωσης.

- 24 Συναφώς, το εν λόγω δικαστήριο επισημαίνει ότι, λαμβανομένων υπόψη ορισμένων αποκλίσεων μεταξύ των διαφόρων γλωσσικών αποδόσεων του άρθρου 1, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/104, δεν είναι σαφές ούτε το ακριβές σημασιολογικό περιεχόμενο της έννοιας «δημόσια επιχείρηση» ούτε το ζήτημα αν φορείς όπως το EIGE εμπίπτουν στην έννοια αυτή. Κατά το εν λόγω δικαστήριο, η ερμηνεία της διάταξης αυτής είναι επίσης αναγκαία στο μέτρο που υφίσταται αμφιβολία ως προς το ζήτημα σε ποια υποκείμενα δικαίου εφαρμόζεται το κριτήριο της «άσκησης οικονομικής δραστηριότητας», ήτοι στον έμμεσο εργοδότη, στην εταιρία προσωρινής απασχόλησης ή και στους δύο.
- 25 Επιπλέον, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, εν προκειμένω, ως προς τις συνέπειες του άρθρου 1, παράγραφος 3, της οδηγίας 2008/104, κατά το οποίο τα κράτη μέλη μπορούν να ορίζουν ότι η οδηγία αυτή δεν εφαρμόζεται στις συμβάσεις εργασίας ή στις σχέσεις εξαρτημένης εργασίας που συνάπτονται στο πλαίσιο ειδικού δημόσιου ή επιδοτούμενου από δημόσιες αρχές προγράμματος επαγγελματικής κατάρτισης, ένταξης ή επιμόρφωσης.
- 26 Τέλος, το αιτούν δικαστήριο συμερίζεται την άποψη που διατύπωσε το EIGE, κατά την οποία όταν ο δικαστής εφαρμόζει την αρχή της ίσης μεταχείρισης που κατοχυρώνεται στο άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/104, καθώς και τις συναφείς διατάξεις του εθνικού δικαίου, οφείλει να ελέγχει αν η εφαρμογή της οδηγίας όσον αφορά τις αποδοχές που δεν ενέχουν διακρίσεις αντιβαίνει σε άλλους κανόνες του δικαίου της Ένωσης. Κατά το EIGE, η ερμηνεία από τα επιληφθέντα προηγουμένως δικαστήρια της αρχής της ίσης μεταχείρισης και η εφαρμογή της σε οργανισμό της Ένωσης δεν είναι σύμφωνες με τον δημοσιονομικό κανονισμό της Ένωσης, τον Κανονισμό Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και με τα άρθρα 335 και 336 ΣΛΕΕ.
- 27 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Ανώτατο Δικαστήριο της Λιθουανίας) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Ποια είναι η έννοια του όρου “δημόσιες επιχειρήσεις” στο άρθρο 1, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/104; Θα πρέπει να θεωρηθούν οι οργανισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως το EIGE “δημόσιες επιχειρήσεις” κατά την έννοια της οδηγίας;
- 2) Ποιος (ήτοι, ο έμμεσος εργοδότης, η εταιρία προσωρινής απασχόλησης, ένας εξ αυτών ή ενδεχομένως και αμφότεροι) πρέπει να πληροί το κριτήριο της “άσκησης οικονομικής δραστηριότητας” κατά το άρθρο 1, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/104; Θα πρέπει οι τομείς δραστηριότητας και τα καθήκοντα του EIGE, όπως αυτά ορίζονται στα άρθρα 3 και 4 του [κανονισμού 1922/2006], να θεωρηθούν οικονομικές δραστηριότητες κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/104;
- 3) Μπορεί το άρθρο 1, παράγραφοι 2 και 3, της οδηγίας 2008/104 να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι εξαιρεί από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας τις δημόσιες και ιδιωτικές εταιρίες προσωρινής απασχόλησης ή τους έμμεσους εργοδότες που δεν εμπλέκονται στις περιγραφόμενες στο άρθρο 1, παράγραφος 3, της οδηγίας σχέσεις εργασίας και που δεν ασκούν τις περιγραφόμενες στο άρθρο 1, παράγραφος 2, της οδηγίας οικονομικές δραστηριότητες;

- 4) Θα πρέπει οι διατάξεις του άρθρου 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/104, σχετικά με τα δικαιώματα των προσωρινά απασχολούμενων όσον αφορά τους βασικούς όρους εργασίας και απασχόλησης, και ειδικότερα τις αποδοχές, να τύχουν πλήρους εφαρμογής στις περιπτώσεις οργανισμών της Ένωσης, οι οποίοι υπόκεινται σε ειδικούς κανόνες εργατικού δικαίου της Ένωσης και στα άρθρα 335 και 336 ΣΛΕΕ;
- 5) Αντιβαίνει το δίκαιο κράτους μέλους (άρθρο 75 του εργατικού κώδικα της Λιθουανίας), διά του οποίου μεταφέρονται στην εσωτερική έννομη τάξη οι διατάξεις του άρθρου 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/104 για το σύνολο των επιχειρήσεων που απασχολούν προσωρινά απασχολούμενους (περιλαμβανομένων και των θεσμικών οργάνων της Ένωσης), στην αρχή της διοικητικής αυτονομίας των θεσμικών οργάνων της Ένωσης, η οποία κατοχυρώνεται στα άρθρα 335 και 336 ΣΛΕΕ, καθώς και στις διατάξεις του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ρυθμίζουν τον υπολογισμό και την καταβολή των αποδοχών;
- 6) Λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι όλες οι θέσεις εργασίας (ειδικότητες) για τις οποίες προσλαμβάνει απευθείας εργαζομένους το EIGE περιλαμβάνουν καθήκοντα τα οποία μπορούν να ασκούν κατ' αποκλειστικότητα οι εργαζόμενοι που υπόκεινται στις διατάξεις του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μπορεί οι αντίστοιχες θέσεις εργασίας (ειδικότητες) των προσωρινά απασχολούμενων να θεωρηθούν "ίδι[ες] θέσ[εις]" κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/104;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου, του δευτέρου και του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος

- 28 Με το πρώτο, το δεύτερο και το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν κατ' ορθή ερμηνεία του άρθρου 1 της οδηγίας 2008/104 εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας αυτής η τοποθέτηση, από εταιρία προσωρινής απασχόλησης, προσώπων που έχουν συνάψει σύμβαση εργασίας με την εν λόγω εταιρία στο EIGE για την παροχή εργασίας σε αυτό.
- 29 Προκειμένου να δοθεί απάντηση στο ερώτημα αυτό, πρέπει να υπομνησθεί ότι, δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/104, η οδηγία αυτή εφαρμόζεται στους εργαζομένους μέσω εταιρίας προσωρινής απασχόλησης με σύμβαση εργασίας ή σχέση εξαρτημένης εργασίας, οι οποίοι τοποθετούνται σε έμμεσους εργοδότες για να εργασθούν προσωρινά υπό την επίβλεψη και τη διεύθυνσή τους.
- 30 Επιπλέον, το άρθρο 1, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας διευκρινίζει ότι η οδηγία εφαρμόζεται στις δημόσιες και ιδιωτικές επιχειρήσεις οι οποίες είναι εταιρίες προσωρινής απασχόλησης ή έμμεσοι εργοδότες και οι οποίες ασκούν οικονομική δραστηριότητα, ανεξαρτήτως του εάν έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα.
- 31 Εκ προοιμίου, δεν αμφισβητείται ότι, εν προκειμένω, τόσο η Manpower Lit όσο και οι αναιρεσίβλητοι της κύριας δίκης μπορούν να θεωρηθούν, αντιστοίχως, ως «εταιρεία προσωρινής απασχόλησης» και ως «εργαζόμενοι», κατά την έννοια των προαναφερθεισών διατάξεων της οδηγίας 2008/104.

- 32 Όσον αφορά τη δυνατότητα εφαρμογής της ως άνω οδηγίας σε περιπτώσεις στις οποίες ο φορέας που επωφελείται από την προσωρινή απασχόληση είναι οργανισμός της Ένωσης, όπως το EIGE, από το γράμμα του άρθρου 1, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας προκύπτει ότι ο εν λόγω φορέας πρέπει να πληροί τρεις προϋποθέσεις, ήτοι να εμπίπτει στην έννοια των «δημόσιων και ιδιωτικών επιχειρήσεων», να αποτελεί «έμμεσο εργοδότη» και να ασκεί «οικονομική δραστηριότητα».
- 33 Όσον αφορά το ζήτημα, το οποίο πρέπει να εξεταστεί προκαταρκτικώς, αν οργανισμός της Ένωσης όπως το EIGE μπορεί να θεωρηθεί «έμμεσος εργοδότης», κατά το άρθρο 1, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/104, επισημαίνεται ότι η έννοια αυτή ορίζεται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο δ', της οδηγίας ως το φυσικό ή νομικό πρόσωπο για το οποίο και υπό την επίβλεψη και τη διεύθυνση του οποίου εργάζεται προσωρινά ο προσωρινά απασχολούμενος.
- 34 Εν προκειμένω, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι οι αναιρεσίβλητοι της κύριας δίκης εργάστηκαν για το EIGE, προσωρινά και υπό την επίβλεψη και διεύθυνσή του, ως προσωρινά απασχολούμενοι. Εξάλλου, δεδομένου ότι το άρθρο 5 του κανονισμού 1922/2006 προβλέπει ότι το EIGE έχει νομική προσωπικότητα και απολαύει, σε κάθε κράτος μέλος, της ευρύτερης δικαιοπρακτικής ικανότητας που αναγνωρίζεται στα νομικά πρόσωπα δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας τους, πρέπει να θεωρηθεί ότι το EIGE αποτελεί «νομικό πρόσωπο», κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο δ', της οδηγίας 2008/104. Ως εκ τούτου, σε πλαίσιο όπως αυτό της υπόθεσης της κύριας δίκης, το EIGE είναι «έμμεσος εργοδότης», κατά το άρθρο 1, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής.
- 35 Όσον αφορά τις κατά το άρθρο 1, παράγραφος 2, έννοιες «δημόσιες και ιδιωτικές επιχειρήσεις» και «οικονομική δραστηριότητα», επισημαίνεται ότι οι έννοιες αυτές δεν ορίζονται στην οδηγία 2008/104 και δεν γίνεται παραπομπή στο δίκαιο των κρατών μελών για τον προσδιορισμό της σημασίας και του περιεχομένου τους.
- 36 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι στο πλαίσιο του δικαίου του ανταγωνισμού το Δικαστήριο, αφενός, όρισε την έννοια της «επιχείρησης» ως έννοια που καλύπτει κάθε φορέα ο οποίος ασκεί οικονομική δραστηριότητα, ανεξαρτήτως του νομικού καθεστώτος που τον διέπει και του τρόπου χρηματοδότησής του (αποφάσεις της 18ης Ιουνίου 1998, Επιτροπή κατά Ιταλίας, C-35/96, EU:C:1998:303, σκέψη 36, και της 6ης Μαΐου 2021, Analisi G. Caracciolo, C-142/20, EU:C:2021:368, σκέψη 55 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Αφετέρου, έκρινε ότι αποτελεί «οικονομική δραστηριότητα» κάθε δραστηριότητα η οποία συνίσταται στην προσφορά αγαθών ή υπηρεσιών σε συγκεκριμένη αγορά (βλ. αποφάσεις της 25ης Οκτωβρίου 2001, Ambulanz Glöckner, C-475/99, EU:C:2001:577, σκέψη 19, και της 11ης Ιουνίου 2020, Επιτροπή και Σλοβακική Δημοκρατία κατά Džoneva zdravotná poisťovňa, C-262/18 P και C-271/18 P, EU:C:2020:450, σκέψη 29 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 37 Η τελευταία αυτή εκτίμηση εφαρμόστηκε από το Δικαστήριο στο πλαίσιο της οδηγίας 2008/104 με την απόφαση της 17ης Νοεμβρίου 2016, Betriebsrat der Ruhrlandklinik (C-216/15, EU:C:2016:883), καθόσον από τη σκέψη 44 της απόφασης αυτής προκύπτει ότι ως «οικονομική δραστηριότητα», κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής, πρέπει να νοείται κάθε δραστηριότητα προσφοράς αγαθών ή παροχής υπηρεσιών εντός συγκεκριμένης αγοράς.

- 38 Υπό τις συνθήκες αυτές, η εξέταση του ζητήματος κατά πόσον η οδηγία αυτή εφαρμόζεται όταν ο έμμεσος εργοδότης, κατά το άρθρο 1, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας, είναι οργανισμός της Ένωσης, όπως το EIGE, απαιτεί να διαπιστωθεί αν ο οργανισμός αυτός ασκεί δραστηριότητα η οποία συνίσταται στην προσφορά αγαθών ή υπηρεσιών εντός συγκεκριμένης αγοράς.
- 39 Συναφώς, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι δεν αποτελούν εξ ορισμού οικονομική δραστηριότητα οι δραστηριότητες που συνίστανται στην άσκηση δημόσιας εξουσίας. Έχουν, αντιθέτως, χαρακτηριστεί ως οικονομικές δραστηριότητες υπηρεσίες οι οποίες, ενώ δεν περιλαμβάνουν άσκηση δημόσιας εξουσίας, εντούτοις παρέχονται προς εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος χωρίς να αποσκοπούν στην επίτευξη κέρδους και είναι ανταγωνιστικές υπηρεσιών παρεχομένων από φορείς κερδοσκοπικού χαρακτήρα (απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2011, Scattolon, C-108/10, EU:C:2011:542, σκέψη 44 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Το γεγονός ότι οι υπηρεσίες αυτές ενδέχεται να είναι λιγότερο ανταγωνιστικές από παρόμοιες υπηρεσίες οι οποίες παρέχονται από επιχειρήσεις που επιδιώκουν το κέρδος δεν σημαίνει ότι οι εν λόγω δραστηριότητες δεν αποτελούν οικονομικές δραστηριότητες (πρβλ. απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 2001, Ambulanz Glöckner, C-475/99, EU:C:2001:577, σκέψη 21).
- 40 Εν προκειμένω, επισημαίνεται ότι, κατά το άρθρο 2 του κανονισμού 1922/2006, στόχοι του EIGE είναι η συμβολή και η ενίσχυση της προώθησης της ισότητας των φύλων, η καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου και η προώθηση της συνειδητοποίησης του θέματος της ισότητας των φύλων από τον πολίτη της Ένωσης, με την παροχή τεχνικής βοήθειας στα θεσμικά όργανα της Ένωσης και στις αρχές των κρατών μελών.
- 41 Επιπλέον, το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού απαριθμεί τα καθήκοντα του EIGE για την επίτευξη των στόχων του άρθρου 2.
- 42 Πάντως, επιβάλλεται κατ' αρχάς η διαπίστωση ότι οι δραστηριότητες του EIGE δεν συνίστανται – πράγμα που άλλωστε δεν αμφισβητείται – στην άσκηση δημόσιας εξουσίας.
- 43 Εν συνεχεία, όσον αφορά ορισμένες δραστηριότητες του EIGE, οι οποίες απαριθμούνται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 1922/2006, πρέπει να γίνει δεκτό ότι υπάρχουν αγορές στις οποίες δραστηριοποιούνται εμπορικές επιχειρήσεις που τελούν σε σχέση ανταγωνισμού με το EIGE. Σημειώνονται, μεταξύ άλλων, η συλλογή, η ανάλυση και η διάδοση αντικειμενικών, συγκρίσιμων και αξιόπιστων πληροφοριών για την ισότητα των φύλων (άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο α'), η ανάπτυξη, η ανάλυση, η αξιολόγηση και η διάδοση μεθοδολογικών εργαλείων (άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο γ'), η έρευνα της κατάστασης στην Ευρώπη όσον αφορά την ισότητα των φύλων (άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο δ'), η οργάνωση διασκέψεων, εκστρατειών και συναντήσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο (άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο ζ'), η κατάρτιση πηγών τεκμηρίωσης προσιτών στο κοινό (άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο ι'), και η παροχή ενημέρωσης σχετικά με την ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας των φύλων σε δημόσιους και ιδιωτικούς οργανισμούς (άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο ια').
- 44 Το γεγονός ότι, κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων αυτών, το EIGE δεν έχει κερδοσκοπικό χαρακτήρα στερείται σημασίας, σύμφωνα με το ίδιο το γράμμα του άρθρου 1, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/104 (βλ. απόφαση της 17ης Νοεμβρίου 2016, Betriebsrat der Ruhrlandklinik, C-216/15, EU:C:2016:883, σκέψη 46 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Πράγματι, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 70 των προτάσεών του, αυτό που έχει σημασία είναι η ύπαρξη υπηρεσιών σε ανταγωνισμό με άλλες, κερδοσκοπικού χαρακτήρα, επιχειρήσεις στις επίμαχες αγορές.

- 45 Τέλος, πρέπει επίσης να επισημανθεί ότι, μολοντί, δυνάμει του άρθρου 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 1922/2006, οι δραστηριότητες του EIGE χρηματοδοτούνται πρωτίστως από πόρους της Ένωσης, εντούτοις, τα έσοδά του περιλαμβάνουν, κατά την παράγραφο 3, στοιχείο β', του εν λόγω άρθρου 14, τις «εισπράξεις του έναντι παρεχόμενων υπηρεσιών», γεγονός που επιβεβαιώνει ότι ο νομοθέτης της Ένωσης προέβλεψε ότι το EIGE θα ενεργούσε, τουλάχιστον εν μέρει, ως φορέας της αγοράς. Η ερμηνεία αυτή ενισχύεται από το ότι, κατά πάγια νομολογία, το ουσιώδες χαρακτηριστικό της αμοιβής έγκειται στο γεγονός ότι αποτελεί την οικονομική αντιπαροχή της αντίστοιχης παροχής, αντιπαροχή την οποία, κατά κανόνα, προσδιορίζουν από κοινού ο παρέχων την υπηρεσία και ο αποδέκτης της (απόφαση της 17ης Μαρτίου 2011, *Reñarroja Fa*, C-372/09 και C-373/09, EU:C:2011:156, σκέψη 37 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 46 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω στοιχείων, συνάγεται ότι το EIGE πρέπει να θεωρηθεί ότι ασκεί, τουλάχιστον εν μέρει, δραστηριότητα συνιστάμενη στην προσφορά υπηρεσιών εντός συγκεκριμένης αγοράς.
- 47 Κατά τα λοιπά, από κανένα στοιχείο δεν προκύπτει ότι ένας οργανισμός της Ένωσης, όπως το EIGE, εξαιρείται, λόγω της ιδιότητάς του, από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2008/104, όταν τοποθετούνται σε αυτόν προσωρινά απασχολούμενοι από εταιρία προσωρινής απασχόλησης.
- 48 Πράγματι, στο μέτρο που το γράμμα του άρθρου 1, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής αναφέρεται σε «δημόσιες και ιδιωτικές» επιχειρήσεις, το γεγονός ότι οργανισμός της Ένωσης, όπως το EIGE, συστάθηκε βάσει του δικαίου της Ένωσης, εν προκειμένω του κανονισμού 1922/2006, είναι, όπως ορθώς επισημαίνει η Λιθουανική Κυβέρνηση, άνευ σημασίας.
- 49 Τέλος, όσον αφορά το ερώτημα του αιτούντος δικαστηρίου σχετικά με το άρθρο 1, παράγραφος 3, της οδηγίας 2008/104, αρκεί η επισήμανση ότι η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται εν προκειμένω.
- 50 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, στο πρώτο, στο δεύτερο και στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι κατ' ορθή ερμηνεία του άρθρου 1 της οδηγίας 2008/104 εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας αυτής η τοποθέτηση, από εταιρία προσωρινής απασχόλησης, προσώπων που έχουν συνάψει σύμβαση εργασίας με την εν λόγω εταιρία στο EIGE για την παροχή εργασίας σε αυτό.

Επί του τετάρτου, του πέμπτου και του έκτου προδικαστικού ερωτήματος

- 51 Με το τέταρτο, το πέμπτο και το έκτο προδικαστικό ερώτημα, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν κατ' ορθή ερμηνεία του άρθρου 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/104 η θέση εργασίας που καταλαμβάνει προσωρινά απασχολούμενος τοποθετημένος στο EIGE μπορεί να θεωρηθεί ότι συνιστά την «ίδια θέση», κατά την έννοια της διάταξης αυτής, ακόμη και αν υποθεθεί ότι όλες οι θέσεις εργασίας για τις οποίες το EIGE προσλαμβάνει απευθείας εργαζομένους περιλαμβάνουν καθήκοντα τα οποία μπορούν να ασκηθούν μόνον από πρόσωπα που υπόκεινται στον Κανονισμό Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή εάν μια τέτοια ερμηνεία παραβιάζει το άρθρο 335 ΣΛΕΕ, το οποίο κατοχυρώνει την αρχή της διοικητικής αυτονομίας των θεσμικών οργάνων της Ένωσης, το άρθρο 336 ΣΛΕΕ ή τον ΚΥΚ.

- 52 Δυνάμει του άρθρου 5, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2008/104, οι βασικοί όροι εργασίας και απασχόλησης των προσωρινά απασχολούμενων, κατά τη διάρκεια της τοποθέτησής τους σε έμμεσο εργοδότη, είναι τουλάχιστον αυτοί που θα εφαρμόζονταν εάν οι εργαζόμενοι είχαν προσληφθεί απευθείας από τον εν λόγω εργοδότη για να καταλάβουν την ίδια θέση.
- 53 Συναφώς, η έννοια των «βασικών όρων εργασίας και απασχόλησης», κατά το ως άνω άρθρο 5, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, ορίζεται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο στ', της οδηγίας 2008/104 και καλύπτει τη διάρκεια του χρόνου εργασίας, τις υπερωρίες, τα διαλείμματα, τις περιόδους ανάπαυσης, τη νυκτερινή εργασία, τις άδειες, τις αργίες και τις αποδοχές.
- 54 Κατ' αρχάς, πρέπει να υπομνησθεί ότι η υπόθεση της κύριας δίκης αφορά διαφορά που ανέκυψε μεταξύ της Manpower Lit και πέντε πρώην εργαζομένων της, ενώ το EIGE έχει απλώς την ιδιότητα του παρεμβαίνοντος στη διαφορά αυτή. Επιπλέον, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι, σύμφωνα με τις πραγματικές διαπιστώσεις του Vilniaus miesto apylinkės teismas (πρωτοδικείου του Βίλνιους), οι αναιρεσίβλητοι της κύριας δίκης ασκούσαν, τουλάχιστον εν μέρει, καθήκοντα των συμβασιούχων υπαλλήλων που εργάζονταν στο EIGE και, ως εκ τούτου, το εν λόγω δικαστήριο έκρινε, αφενός, ότι μπορούσαν να συγκριθούν με τους εν λόγω συμβασιούχους υπαλλήλους και, αφετέρου, ότι έπρεπε να εφαρμοστούν σε αυτούς οι όροι αποδοχών που ίσχυαν για τους εν λόγω συμβασιούχους υπαλλήλους, βάσει του άρθρου 75, παράγραφος 2, του εργατικού κώδικα δυνάμει του οποίου μεταφέρθηκε στο λιθουανικό δίκαιο το άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/104.
- 55 Πλην όμως, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, υπό περιστάσεις όπως αυτές της κύριας δίκης, η αρχή της ίσης μεταχείρισης που προβλέπει η τελευταία αυτή διάταξη απαιτεί τη σύγκριση των όρων εργασίας των προσωρινά απασχολούμενων με τους όρους που ισχύουν για τους εργαζομένους που προσλαμβάνονται απευθείας από το EIGE, κατά το εθνικό δίκαιο. Αντιθέτως, οι όροι αυτοί δεν πρέπει να συγκρίνονται με εκείνους που ισχύουν για το προσωπικό που απασχολείται βάσει του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως οι συμβασιούχοι υπάλληλοι, δεδομένου ότι μια τέτοια ερμηνεία του άρθρου 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/104 θα αντέβαινε στα άρθρα 335 και 336 ΣΛΕΕ και θα προσέδιδε πράγματι στους αναιρεσίβλητους της κύριας δίκης το καθεστώς των υπαλλήλων της Ένωσης που υπάγονται στον Κανονισμό Υπηρεσιακής Καταστάσεως.
- 56 Η θέση αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή.
- 57 Κατ' αρχάς, το άρθρο 335 ΣΛΕΕ ορίζει ότι η Ένωση έχει σε κάθε κράτος μέλος την ευρύτερη δυνατή νομική ικανότητα που αναγνωρίζεται από τις εθνικές νομοθεσίες στα νομικά πρόσωπα. Η δε αναγνώριση των βασικών όρων εργασίας και απασχόλησης του προσωπικού που εργάζεται βάσει του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπέρ των προσωρινά απασχολούμενων δεν περιορίζει την ικανότητα αυτή.
- 58 Εν συνεχεία, δυνάμει του άρθρου 336 ΣΛΕΕ, ο νομοθέτης της Ένωσης θεσπίζει τον Κανονισμό Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το Καθεστώς που εφαρμόζεται επί του λοιπού προσωπικού. Ούτε όμως ο εν λόγω Κανονισμός ούτε το Καθεστώς που εφαρμόζεται επί του λοιπού προσωπικού ρυθμίζουν τους όρους εργασίας των προσωρινά απασχολούμενων που τοποθετούνται σε οργανισμούς της Ένωσης από εταιρίες προσωρινής απασχόλησης. Επομένως, ελλείψει ειδικής ρύθμισης, όταν οι εν λόγω οργανισμοί απασχολούν προσωρινά απασχολούμενους βάσει συμβάσεων που έχουν συναφθεί με εταιρίες προσωρινής

απασχόλησης, η αρχή της ίσης μεταχείρισης, η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/104, έχει πλήρη εφαρμογή κατά την άσκηση των καθηκόντων των εν λόγω εργαζομένων εντός του οργανισμού αυτού.

- 59 Τέλος, μολονότι η εφαρμογή της εθνικής νομοθεσίας η οποία ενσωματώνει το άρθρο 5, παράγραφος 1, καταλήγει στη σύγκριση των όρων εργασίας και απασχόλησης των προσωρινά απασχολούμενων με εκείνους του προσωπικού που εργάζεται βάσει του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τούτο ουδόλως συνεπάγεται την αναγνώριση της ιδιότητας του υπαλλήλου στους εν λόγω προσωρινά απασχολούμενους.
- 60 Πράγματι, όπως υπομνήσθηκε στις σκέψεις 52 και 53 της παρούσας απόφασης, το άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/104 απαιτεί απλώς την ισότητα των «βασικών όρων εργασίας και απασχόλησης» των προσωρινά απασχολούμενων, κατά τον ορισμό της δε στο άρθρο 3, παράγραφος 1, στοιχείο στ', της οδηγίας αυτής η εν λόγω έννοια αφορά, κατ' ουσίαν, τους όρους που τίθενται από γενικές και δεσμευτικές διατάξεις, οι οποίες ισχύουν για τον έμμεσο εργοδότη όσον αφορά τον χρόνο εργασίας και τις αποδοχές. Ως εκ τούτου, δεν πρόκειται για εξομοίωση των προσωρινά απασχολούμενων με το καθεστώς του μόνιμου προσωπικού κατά τη διάρκεια της περιόδου πρόσληψης ή πέραν αυτής.
- 61 Τούτο επιβεβαιώνεται από τις περιστάσεις της υπό κρίση υπόθεσης, δεδομένου ότι, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 75 των προτάσεών του, οι αναιρεσίβλητοι της κύριας δίκης δεν ζητούν τον επαναχαρακτηρισμό των συμβάσεων προσωρινής απασχόλησης, αλλά μόνο να καταβάλει η Manpower Lit τις διαφορές αποδοχών που προβάλλουν ότι τους οφείλονται. Συνεπώς, δεν τίθεται κανένα ζήτημα η απάντηση στο οποίο θα έθιγε είτε την αυτονομία του EIGE είτε τον Κανονισμό Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- 62 Υπό τις συνθήκες αυτές, στο τέταρτο, στο πέμπτο και στο έκτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι κατ' ορθή ερμηνεία του άρθρου 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/104 η θέση εργασίας που καταλαμβάνει προσωρινά απασχολούμενος τοποθετημένος στο EIGE μπορεί να θεωρηθεί ότι συνιστά την «ίδια θέση», κατά την έννοια της διάταξης αυτής, ακόμη και αν υποτεθεί ότι όλες οι θέσεις εργασίας για τις οποίες το EIGE προσλαμβάνει απευθείας εργαζομένους περιλαμβάνουν καθήκοντα τα οποία μπορούν να ασκηθούν μόνον από πρόσωπα που υπόκεινται στον Κανονισμό Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 63 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Κατ' ορθή ερμηνεία του άρθρου 1 της οδηγίας 2008/104/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Νοεμβρίου 2008, περί της εργασίας μέσω εταιρείας προσωρινής απασχόλησης, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας αυτής η τοποθέτηση, από εταιρία προσωρινής απασχόλησης, προσώπων που έχουν συνάψει σύμβαση εργασίας με την εν λόγω εταιρία στο Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (EIGE) για την παροχή εργασίας σε αυτό.
- 2) Κατ' ορθή ερμηνεία του άρθρου 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 2008/104 η θέση εργασίας που καταλαμβάνει προσωρινά απασχολούμενος τοποθετημένος στο Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (EIGE) μπορεί να θεωρηθεί ότι συνιστά την «ίδια θέση», κατά την έννοια της διάταξης αυτής, ακόμη και αν υποτεθεί ότι όλες οι θέσεις εργασίας για τις οποίες το EIGE προσλαμβάνει απευθείας εργαζομένους περιλαμβάνουν καθήκοντα τα οποία μπορούν να ασκηθούν μόνον από πρόσωπα που υπόκεινται στον Κανονισμό Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

(υπογραφές)